

La nineta de l'ull

(ALDC, I, 18. La nineta de l'ull)

En llatí la nineta de l'ull es deia PUPILLA, a partir del significat 'nena' pel fet de veure's reflectida en la pupil·la la imatge de l'interlocutor, com ha passat en els noms *nina* (i *nineta*), que era la designació antiga i avui baleàrica de 'nena'; avui *pupil·la* és mot culte. A partir del sintagma *la nineta* en algunes localitats valencianes s'ha generat, probablement per dissimilació d'alveolars, la variant *animeta*; d'aquí a *ànima* (*de l'ull*) només hi havia un pas, afavorit per la idea de 'centre, nucli, ànima de l'ull' inherent a la pupil·la i per l'alternança en val. de mot primitiu/mot diminutiu

(*canela/caneleta, bóta/boteta, curt/curtet*; etc.); obeint a la mateixa imatge tenim formes locals com *ninya*, *nena* (190), d'evident influx castellà, i *lluneta* (87), resultat d'una equivalència acústica de *nyuneta* (< *nyineta*).

Altres mots puntuals són: *negre de l'ull*, pel color de la pupil·la; el castellanisme *iema* (173) a partir de la imatge del rovell de l'ou, de forma arrodonida; *bola de l'ull* 'globus ocular', *blanc de s'ui* 'escleròtica' i *bessó de s'ui* 'iris' són resultat d'una confusió de l'informant.

